

SUBSCRIPTION RATES

United States of America one year 60c.
Canada, Europe & c. c. one year \$1.50

Srbobran published every Thursday at
443 W. 22 Street, New York, N. Y.

СРВОБРАН

ПРЕТ ПЛАТА:

За Сјед. Државе на годину 60 ц.
Канаду, Европу итд. год. \$1.50

Србобран излази четвртом на
443 W. 22 Street, New York, N. Y.

СРПСКИ НАРОДНИ ЛИСТ И ОРГАН САВЕЗА СЈЕДИЊЕНИХ СРБА СЛОГА **SRBOVRAN** SERB NATIONAL PAPER AND THE ORGAN OF THE SERB FEDERATION „SLOGA”.

Број 380

ЊУЈОРК, Њ. Ј., ЧЕТВРТАК, 19. ЈАНУАРА 1917.

ГОДИНА 7.

Бугарски грех

ВЕЋИ ЈЕ ОД ФЕРДИНАНДОВОГ.*)

Сасвим је природно што се поводом бугарског злочина ревносно трага за главним кривцем; али је чудновато што се по најчешће долази до закључка да је тај кривац Фердинанд. Док су чланци у којима се поред Фердинандове кривице помиње и кривица његових поданика права реткост — а и у том случају се опет не говори о кривици Бугара, него о кривици Бугарске — дотле су називи „Фердинанд издајник”, па чак и „Фердинанд целат” сасвим обична ствар. Међутим је кривица Бугара несумњиво далеко већа од кривице Фердинандове.

А ево зашто.

Фердинанд је Немац, и то прави Немац; Немац и по рођењу, и по васпитању, и по целокупном свом животу до досега на бугарски престо, то јест до своје двадесет шесте године. Поред тога, Фердинанд је на бугарски престо дошао као аустријски официр. Је ли онда чудо што су његове симпатије у свом рату на страни Немачке и Аустрије, и поред све ругобе њихових победа за рат, и поред све чудовишности са којом воде тај рат? У доба кад осамдесет милиона Немаца у Немачкој и Аустрији слепо верују у праведност немачких мегаломанских прохтева и не презају ни од каквог злочина да немачку вољу наметну целој свету, није могао бити другачији ни Немац на бугарском престолу. И њему је морало изгледати допуштено да Немци, кроз море крви и преко брегова од мртвих тела и прегажених народа, избију на Багдад. Јер — то треба имати на уму — ми живимо у знаку национализма, који врло лако прелази у национално слепило.

Осим тога, ни лични и династички интереси Фердинандови нису изложени никаквој опасности у случају немачко-аустријске победе. За негдашњег аустријског поручника не би могло бити никакво понижење да постане вазални краљ, кад му је суверен онај исти цар коме је он служио као нижи официр. Чак би велики скок који је учинио својим доласком на бугарски престо био у толико рељефније истакнут, кад би се са краљевском титулом нашао у оквиру оне исте државе, у којој је био само поручник. За вазалску улогу била би довољна накнада и у повећаном броју поданика, који толико требају Фердинандовој сујети. Најзад, по себи се разуме да ни за његову немачку династију не би било никакве опасности у једној германској савезу држава, тим пре што би се његов син по свој прилици сетио да није сам изабрао своју православну веру и лако је заменио вером свога оца, не губећи тиме ништа у очима својих поданика, који су пре годину две дана и сами озбиљно помислила на напуштање православља.

Али сасвим другачије стоји ствар са интересом самих Бугара. Једна тесна политичка и економска заједница са тако надмоћним и безобзирним народом као што је немачки — а та би заједница морала неминовно доћи у случају немачко-аустријске победе — значила би за Бугарску у први мах извесну економску и политичку потчињеност, а затим и извесну германизацију. Како би у Бугарској изгледало у прво време такве заједнице, показују век довољно вести о привилегијаном положају и насилничком држању Немаца у „даревини” Фердинандовој. А шта би пак дошло доцније, може се научити из положаја Пољака у Немачкој и густих колонија Немаца одама северно од Београда.

Јер Немци знају да их нико не воли — а да и нису знали, показао их им овај рат — и стога се не осећају сигурни докле год чују око себе и друге језике поред немачког. Отуда јединствена суровост у понемчавању Пољака; отуда познати закон о насилном откупљу пољских имања, који је у ствари закон о насилном расељавању и понемчавању Пољака. И кад се тако ради са Пољацима, који нису опасни Немцима ни по своје бројни по своје географско положају, јер се налазе у једном куту Немачке преко кога не воде немачки мегаломански путеви, може се мислити колику би ревност развили Немци на Балкану, преко кога води пут не само у Цариград и Багдад, него и на Средоземно Море! Густе колоније, које су већ допрле до Београда, низале би се постепено пут Цариграда, и то без икаквих напора и икаквих препрека. Ово нису празне речи! Треба имати на уму да су Немци дали Америци преко десет милиона исељеника — ко за те Немце у Америци није знао раније, имао је прилике да сазна у току овога рата — и да је према томе довољно да шаљу на Балкан само свој вишак, па да у току од

малог броја година створе знатне немачке колоније. Напора дакле не би било, а не би било ни сметње, јер се тек Фердинанд и његови потомци не би одупирали германизацији Балкана. И тако би Бугари, који су и иначе већ навикли на исељавање у Америку, у све већој мери пунили америчке руднике, док би Немци, којима онда Америка не би више требала, сватали све чвршћег корена у њиховој земљи.

То је судбина којој је Фердинанд повео Бугаре. Он је дакле несумњиво издајник, али пре свега издајник свога народа. Стављен догађајима у дилему да изневери или своју народност или свој народ, управо своје поданике, он се одлучно решио за ово друго, узев на се улогу Фрање Јосифа, који је такође огромну величину од четрдесет милиона својих поданика који нису Немци, немилостиво жртвовао немачким интересима у опште и мањини од дванаест милиона својих поданика Немаца наполе. Разлика је само у томе што међу Фердинандовим поданицима нема Немаца, који би му били сарадници и помоћници, и што, и поред тога, нема ни из далека онога врења и незадовољства какво се у току овога рата јављало у држави Фрање Јосифа.

Али у томе баш и лежи тежина бугарске кривице.

Својим слепим пристанком на Фердинандову политику Бугари су у првом реду доказали своју потпуну моралну незрелост, јер су се окренули не само против својих традиционалних пријатеља Француске и Енглеске, него и против свога творца и родитеља Русије, дајући пример незахвалности какве се узалуд тражити у историји народа. Фердинанд је још и могао дати руку на Русију; он је Немац, који уз то према Русији нема великих обавеза. Али Бугари то никако нису смели.

Па да бар у том свом тешком греху имају изговор, да су га учинили у одбрани својих народних интереса! Али из свега што је горе речено јасно излази да су Бугари у ствари радили против својих народних интереса баш и у случају немачке победе; јер, кад је победила Бугарска, јако постоје на рођење коме људождери подвргавају своје жртве пре но што ће их појести. Својим поступком Бугари су дакле доказали и своју политичку незрелост.

Уз то треба узети на ум да бугарски акт није резултат трепутне непромишљености. Толико призивање, толико нуђење, толико обавештавање, у току читаве једне године, од стране пријатеља, и то каквих пријатеља; славна Француска, силна Енглеска и света Русија чине све могуће напоре, не презајући чак ни од врло осетних жртава, да би само сачувале од греха један народ који воле, и тај народ, после размисљања и обавештавања од читаве године дана, ипак чини тај грех. Бугари су дакле свој злочин извршили са предумишљањем.

И ни трага од кајања! Ни један једини чин који би колико толико олакшао учињену кривицу. Која се то бугарска дивизија или пук предаје у току рата? Где је ма каква траг од неке побуне у земљи? Где је та бомба коју је ма који Бугарин бацно на „Фердинанда издајника”? — а Бугари се међутим тако лепо разумеју у руковању бомбама. Значи дакле да Бугарима ни читаве година онакога рада није била довољна да увиде свој грех.

Може ли се онда, код тако очигледне кривице самога народа, говорити једино о кривици његовога владара? Може ли се тако тешка и очигледна кривица Бугара описивати на тај начин што ће се, овда онда, поменути кривица Бугарске? Може ли се такав народ у опште и даље називати народом? Јер кад један народ покаже у толикој мери моралну и политичку незрелост, он се, без претеривања, претвара у гомилу најамника. То је факат који треба у толико више нагласити, у колико се више приближује час када ће се дефинитивно утврдити место и положај појединих народа у међународној заједници. Онда се мора правити разлика између народа са развијеном народном свешћу и гомиле најамника, која ради привремене и привидне користи служи међународним одметницима, закљетим непријатељима слободе у опште, а слободе малих народа и Балкана наполе.

M. T.

ВЕРСКА ТОЛЕРАНЦИЈА У СРБИЈИ

— Од Д-ра Војислава Јањина. —

Од почетка свога државног устројства па до најсавременијих догађаја Краљевина Србија показала је најширу верску толеранцију не само на Балканском Полуострву него у целом свету. Јер ни једна држава у Европи не може са Србијом показати на своју прошлост, која би била чиста од верских борби. Узмимо прво Балкан. Турци су вековима рушили српске цркве и манастире и убијали свештенике и народ највише из верске мржње и нетрпељивости. Наша историја страдања и

мучења за хришћанство равна је историји гоњења хришћана у прва три века.

Бугари су у X веку протерали све грчке свештенике, које је цар Борис довео из Цариграда, где је примио хришћанску веру. Много је Грка платило тада главом своју приврженост православној Цркви. Бугари су тада примили католичку веру и из Рима добили католичко свештенство. Но после кратког времена, Бугари протерују и убијају католичко свештенство, примајући поново православље. Још је пак у свежој успомени насилно покрштавање П о м а к а (Бугара муслимана) и покољ њихов из новије бугарске историје.

Грчка Патријаршија у Цариграду, хотећи ваљда да остане верна својем начелу „graeca fides — nulla fides”, била је нетрпељива не само према католичкој римској цркви и према својим сектима и јересима него и према својим једноверним црквама у Румунији, Србији, Бугарској, па чак и према Грчкој Цркви у Краљевини Грчкој, коју је Патријарх Герман 1823 године проклео што се буни против турског господства. Колико ли је хиљада Срба морало оставити своју цркву не из страха од турске силе, него због несломљивог јарма својих православних грчких епископа и свештеника. У Румунији је била читава револуција против грчког свештенства. Бугари су створили Егзархат истина као политичко средство своје пропаганде, али уједно и као протест против грчке самовоље у Цркви. Искључивост и нетрпељивост влада и данас у цариградској Патријаршији, где сем фанариотских Грка не може нико да заузме столицу првог православног васељенског Патријарха.

Историја западне Европе ни мало није боља у томе погледу од Балканског Полуострва. Она је у прошлости пуна примера, а и у савременим догађајима даје страшних доказа, верске нетрпељивости, прогањања, мучења и убијања.

Немачка историја пуна је крви протестаната и католика, који су гинули за „свето име Исусово”. Борба између католика и протестаната ни до данас није свршена. У савременој нам Немачкој католици не уживају иста права као и протестанти. Католицима није дозвољено ни данас у XX веку да имају своје најбоље проповеднике и свештенике Језуите. Потомцима великог организатора Игњата Лојоле нема места у „слободомној” Германији.

Аустрија је била и јесте земља највеће верске нетрпељивости. Треба се сетити Св. Јована Хуса, Јеронима Прашког и других мученика из доба Жипкиног. Цела њена историја испуњена је верским злочинима и насилним репресалијама против противника католичке Цркве. 4.000.000 Малоруса у Галицији приморани су бајонетима да приме унију са Католичком Црквом. Исто то учињено је са 2.000.000 Румуна у Трансилванији. А мучење карпатских Руса у Маџарској, који се и данас силом одржавају као унијати, до пред сам почетак европског рата, равна се најевровијим гоњењима римских императора Нерона, Тројана и Диоклицијана.

Истина „Апостолско Величанство” Фрање Јосиф није заљивао Русе у катранским кожама и осветљавао своје вртове у Бечу као његов претходник Нерон у Риму, али је зато мирно потписивао стотине пресуда на смрт јадних Мало-Руса, којима је сав грех био: жеља за уједињењем са српском или румунском православном Црквом у Аустрији.

Ни друге западне државе нису у својој прошлости стајале боље од Аустрије и Немачке. Треба се сетити верских гоњења у Шпанији са страховитом Шпанском Инквизицијом, коју су толико деценија ревносно вршили доминиканци, убијајући јеретике, мучећи опаднике најстрашнијим мучкама и све то „у име Христа из Назарета”. Због свог крвољештва шпански доминиканци и прозвани су „домини канес” (т. ј. пси господњи).

У Италији треба помислити на страшно гоњење В а л д е з е р а, против којих је Иноћентије III водио и крсташке ратове. Не треба заборавити да је у Риму „за веру Христову” одсечена на гилотини последња глава тек 1870 године у замку Ст. Анђело.

У Енглеској су верски ратови били најевровијим. Борба између католичке-пресе цркве и англиканске спада у највећа светска крвопролиња. До пре 40 година у Енглеској нису могли чланови појединих протестантских секта да буду чланови у енглеском парламенту. И данас Англиканска Црква има доминирајући положај.

Слободомна Француска са зебњом мора да указује на крваву Вартоломејску ноћ у Паризу када је за једну ноћ погинуло хиљаде невиних људи и то све због верске нетрпељивости. Историја Хугенота у Француској довољно је позната свима.

(Наставак на другој страни.)

Из Српства и Југословенства.

Ново српско посланство у Холандији. — У Лондонском листу „Ниер Пост” налазимо ову вест: „Г. Милан Милојевић, пређашњи секретар у Српском Министарству Спољних Послова, постављен је за отправника послата у српском посланству у Хагу.”

Значи, дакле, да је поред ново створених посланстава у Сједињеним Државама, Италији и Швајцарској Српска Влада отворила посланство и у четвртој неутралној држави, у Холандији. Разлика је само у томе што су прва три посланства добила и своје посланике, док је посланство у Хагу добило само отправника послата. Али то ни мало не мења ствар. Дешавало се и раније да врло важ на српска посланства, као што је, на пример, посланство у Лондону или у Риму, остану због оскудице у личности дуже време без посланика.

За уједињење нашег народа. — У прошлим бројевима изнели смо како краља Николу, који се одупире уједињењу нашег народа, напуштају, један по један, његови министри. У данашњем броју износимо ново саопштење г. Стевана Богдановића, новинара, из кога се види да њега напуштају и остали његови чиновници, а за једно с њима и црногорска омладина.

Бол свих честитих Црногораца потпуно је разумљив. Цела њихова историја доказује да су они увек умели гинути за српску слободу као прави јунаци, и да потпуно заслужују леп глас који у целој нашем народу уживају са свога јунаштва и свога родољубља. Али баш е тога њих мора бољети што њихове храбре војске нема на Солунском фронту данас кад се бије очајан бој за слободу свих Срба и Југословена. И баш стога што је јунаштво Црногораца и црногорске војске ван сваке сумње, они за то и не крије црногорску војску него онога који јој је био на челу. У томе је објашњење телеграма који на другом месту саопштава г. Богдановић.

Ширите истину. — Саопштавајући чланак Ст. Лозана, уредника париског листа „Матена”, у коме се износи истина о Грчкој и о поступању Француске и осталих савезника према њој, „Хрватски Свјет” додаје ове значајне речи:

„Један Француз, новинар и родољуб, хоне да одбије од своје земље чак и неоправдане приговоре, да она некоме чини неправду, и ради што није право. И он поручује својим земљацима да увиек и свуда

*) Овај чланак уредника „Србобрана” објављен је у службеним „Српским Новинама” још пре његова поласка с Крфа, а одатле је недавно прештампан и у некојим одашњим листовима.

SRBOBRAN

SERB WEEKLY

Published by SERBIAN EDUCATIONAL AND BENEVOLENT FUND OF SERB FEDERATION „SLOGA“

Entered as second-class matter at the Post Office of New York, N. Y., under the act of March 3, 1879.

проповедају историјску истину. А шта тек да кажемо ми за нашу несвијесну и залуталу масу која највеће истине прима за лаж, највеће своје и свога народа тираније проглашава за своје спаситеље и од њих очекује добра, а највеће мучњаке и туђе плаћенике проглашава за своје апостоле.

То што „Хрватски Свијет“ препоручује својим читаоцима

дужност је свих честитих Срба Хрвата и Словенаца. Само слојан братски рад на обавештавању необавештене браће може разбити заблуду, у којој не савесни људи с планом одржавају један део нашега народа. Али ни тој необавештеној браћи не треба прилазити с мржњом и осудом, него с братском љубављу. Љубав је најбољи лек против отрова на који с правом указује „Хрватски Свијет“. Нису криви они који су необавештени, већ они који их свесно и намерно одржавају у заблуди. То је оно што треба увек имати на уму кад се проповеда света истина о народном јединству Срба, Хрвата и Словенаца.

Свака сила за време...

Магарски председник Министарства Тиса није пао с власти, као што се очекивало и као што је чак било и јављено. Њему је судбина мање наклоњена но Фрањи Јосифу. Јер док је стари крвник отишао на онај свет пре распада своје земље, са уверењем да је тај распад неизбежан, али без икаквих јавних изјава о њему, Тиса је осуђен не само да живи и да остане оно што је био кад је овај рат отпочео, него и да као председник Министарства говори о распаду Аустро-Угарске. Он који је са своје осиноности пред ултиматум Србије био несноснији но ма која друга политичка личност, мора сад да држи овакве говоре у Пештанском парламенту:

„Услови за мир изнети у одговору наших непријатеља Сједињеним Државама значе у најмању руку распад наше монархије и Отоманскога Царства. Званично се дакле изјављује да је сврха рата да будемо уништени, те смо стога принуђени да се одупремо колико год можемо и докле год можемо.“

Човек чисто не би веровао да је то онај негдашњи силни Тиса, који је говорио само о освајању и „војничким шетњама“ кроз Србију. Тешко је у опште рећи шта је трагичније за старог Тису: да ли што мора да говори о распаду Аустро-Угарске или што мора да призна да наши Савезници, међу којима се на лавне најкултурнији народи на свету, не праве никакову разлику између Аустро-Угарске и Турске. Толика плањена причања преко разне штампе о „културној“ мисији Аустро-Угарске на Балкану уродила су најзад тим плодом да се Аустро-Угарска и Турска сматрају за једно и исто и да им се, према томе, спрема и иста судбина.

Да, распад Аустро-Угарске, то је оно што траже Савезници. Јер она је та која је највише мутила пре овога рата; јер она је та која је, поред толикога робља што стење у њој, хтела још и ново робље. Дао би Бог само да Тиса тај распад и доживи. Дао би Бог, нарочито, да тај распад доживи као председник магарскога министарства, јер се његова министарска столица све више претвара у срамни стуб. Он који је некада грмео са ње сад већ мора да богоради; и мора и нешто горе: мора јавно да говори ствари у које не верује нико, а најмање он сам. Поводом захтева изнетог у говору председника Вилсона да се безбедност живота, вероисповести, личног и социјалног развитка мора загарантовати свима народностима он, на пример, већи опет у парламенту:

„Ја мислим да тај захтев није нигде остварен у толикој мери као у обема половинама Аустро-Угарске.“

Ето такве очигледне неистине мора јавно да говори стари Тиса, толико је изгубио веру у силу своје земље и њених савезника. Мора јавно да ради ствари које би једва биле достојне чак и једнога бугарскога министра. Јер цео свет зна да су нарочито Мађари били неумитни према свима народностима у својој половини монархије, служећи се у помагаривању најбезобзирнијим средствима. Сам гроф Чернин, данашњи Тисин колега у аустријској половини монархије, објавио је пре неколико година књижицу „Политичка Расматрања“, у којој вели да се магарска владавина испољава у тиранском угњетавању немагарских народности. И то што зна Чернин, зна и цео свет. Али у Тисиним жилама не тече у залуд монголска крв његових савезника Бугара, који такође кад им нешто не иде у прилог просто порекну, па ма цео свет видео да је оно што кажу сушта супротност истини. Није Тиса у залуд у крвном судству ни са својим савезницима Турцима, за које је наш велики песник рекао: „Нико крупно к’о Турчин не лаже.“ Није; најзад, за бадава ни вајкадашњи љубимац цара Вишема, који пре

неки дан јавно рече да је нечувено оно што Савезници раде с Константиновом Грчком — он који је без икаква повода опустошио Белгију. Да, Тиса је, другим речима, доказао да политичка и војничка заједница Турака, Немаца, Бугара и Мађара није и без извесне духовне везе.

Већ у томе што мора под старост да се срамоти на очиглед целога света довољна је казна за некада омионог Тису. Али је Бог добар, па ће му подарити века још за који месец те да и доживи оно што је за сад само изрекао — распад Аустро-Угарске. Тек тада ће увидети и он и његови Мађари да нико, не изузимајући ни саме Немце, није имао толико разлога да седи с миром као што су имали Мађари, јер ни Немци нису сразмерно имали толико туђега робља под собом. Непуних девет милиона Мађара жарили су и палили у својој половини монархије, у тако званој Угарској, како су год хтели, ма да су у њој били у неоспорној мањини према осталим народностима. И ипак им то није било доста; ипак су стално говорили о освојењима и „војничким шетњама“ кроз Србију.

Али каогод што су из Србије излазили разбијене главе докле год нису позвали у помоћ Немце и Бугаре, и тако остали орамоњени пред целим светом, исто ће тако изићи орамоњени и из целога овога рата. Из Тисиног муцања о некаквом усредњавању магарских суседа јасно се види да он и сам то предосећа. У сваком случају његово данашње држање већ довољно доказује да није празна реч она позната народна пословица:

Свака сила за време, а невоља редом иде.

М. Т.

ИДИЛА

По последњим вестима, у Аустроугарској је опште уверење да говор председника Вилсона тражи у ствари распад монархије онако исто као што га траже и наши Савезници, јер се слобода народа и стварање националних држава не могу ни замислити без распада тог чудовишта од државе. Али није то оно што је најзанимљивије. Најзанимљивије је тврђење, које заједно са тим вестима долази из Аустроугарске, да ни један народ у тој срећној земљи — немојте се смејати! — не

жели своју слободу: Талијани неће да чују за Италију, Пољаци неће да чују за Пољску, Срби и Хрвати неће да чују за Србију, Чеси неће да знају за слободу Чешку, и тако редом. Ако је и из Аустроугарске, много је. Да је случајно бела недеља, цела би се ствар могла још узети шаљиво. Овако не остаје ништа друго но да се забележи да је Аустроугарска, позната у целом свету као легло измишљотина и сплетака, овога пута превазишла саму себе.

НЕДЕЉНИ ПРЕГЛЕД

Краљ Петар у Солуну.

Прошле недеље јавиле су оvdашње новине, да је краљ Петар стигао у Солун. У исто време јавља се, да је стари краљ врло доброг здравља, да се потпуно опоравио од последња тешких напора које је поднео за време повлачења српске војске из Србије. Из Солуна краљ Петар кренуће за Србију да види како јуначка српска војска, оживела вером његовом, гони душмана са свјетих српских огњишта.

Немачки услови за мир.

Уредник енглеског листа „Неинш“ у прошлу суботу објавио је један чланак, у коме тврди да је Немачка послала Председнику Вилсону своје услове за мир: По његовом тврђењу немачки услови за мир гласе овако:

- 1) Немачка уступа Француској град Мен и један део Лорена и напушта поседнуте крајеве Француске, али не пристаје да плати ратну штету. 2) Немачка напушта Белгију и плаћа ратну штету. 3) Успоставља независне Пољске. 4) Немачка уступа главни део својих колонија у размену за друге крајеве у Централној Африци. 5) Да се поврати Србија. 6) Да се отворе Дарданели слободном саобраћају. 7) Да се Италији уступи Трентино.

Колико у овој вести има истине, немогуће је утврдити.

Нема мира без Србије.

У једном овдашњем великом листу, „Ивнинг Пост“, објављен је у прошлу суботу један

врло занимљив допис из Лондона, из пера чувеног америчког публицисте Нормана Хангуда. Норман Хангуд уредник је великог недељног часописа „Коллиер Вики“ и лични пријатељ Председника Вилсона.

Између осталог Норман Хангуд тврди да се у Енглеској поклања необично велика пажња односима на Балкану. Ма што иначе да буде, Савезници никад неће дозволити да се Немачка и Аустрија утврде на Балкану, нити да Немачка за господари Турском и жељезницом за Багдад. „Отуда“, вели Хангуд, „овде се сматра као животна питање да се Србија не само поврати већ и повећа и појача.“

Даље Хангуд тврди да се држи у Енглеској, да ће се Италија задовољити Трентином и Трстом као слободном луком, а да ће се одрећи тежње за поседом источне јадранске обале и отока. Ова тврдња је од необичног значаја за нас Јужне Словене, јер указује јасно на једну ствар: да не постоје још никакви утврђени уговори међу Савезницима, по којима би Италији безусловно припала иста обала Јадрана и наша обала. Како данас стоје ствари, такав уговор се не да ни замислити, јер што дуже траје овај рат све се више намеће неопходна потреба да се води строгог рачуна о националним односима. У том погледу је од необичног значаја што се Председник Вилсон умешао у те ствари.

Кнез Николоа Голицин.

Кнез Голицин је нови председ

ник руског министарског савета. На тај положај дошао је после генерала Трепова, након задње политичке промене у Русији.

Русија за слободу Пољске.

У својој чувеној беседи у сенату 22. јануара рекао је Председник Вилсон и ово: „Ја претпостављам као признату ствар... да су се сви државници сложили у томе да се успостави уједињена, независна и самоуправна Пољска...“

У понедељак у овдашњем великом листу „Ворлд“ објављен је разговор дописника тога листа са енглеским Николом Голицином о овој беседи Председника Вилсона. И између осталог изјавио је кнез Голицин и ово: „Председник Вилсон је на тај начин у складу са Савезницима... и његов говор о Пољској потпуно одговара мисли коју је наш узвишени господар изразио у свом задњем прогласу.“

Значи да је Русија, за љубав опште правде и мира у Европи, вољна да жртвује читаве крајеве своје и да своју тешку борбу крунише ослобођењем Пољске. Сваког присталицу на родносног начела мора задивљавати ова беспримерна великодушност велике Русије.

На тај начин за непуних сто година Русија узе најживљега учешћа у ослобођењу шест држава: Црне Горе, Србије, Грчке, Румуније, Бугарске и Пољске. Кроза целу историју света нема ниједне државе, која је у стању такве подвиге да испише из своје крвне повести!

Немци и Срби — ненад и сад.

У прошлу суботу прославио је немачки цар Вилем свој рођен-дан. Он се родио 27. јануара 1859 године — дакле на Св. Саву.

Ова случајност има нечег за нимљивог на себи. 1189. године пролазио је кроз Србију немачки цар Фридрих Барбароса са крсташком војском, на путу за Свету Земљу. Пре тога, о Божићу 1188. године, Немања је том цару послао нарочито изасланство да уговара савез између Немачке и Србије. Кад је Барбароса дошао у Србију, у Ћуприју га дочека нарочита Немањина пратња. У Нишу Барбаросу дочека сам Немања са браћом својом и синовима својим. Ту се савез притврди и пријатељство појача на тај начин што се утврди и женидба Немањиног сина Тољена, са једном рођаком Барбаросином.

Тако је било негда. Данас та иста Немањина Србија дочекала је да је опустоши и опљачка онај немачки цар, који је рођен на дан највећег Немањиног сина, Св. Саве. И Србија Немањина дочекује, да се у истом граду Нишу, где се некад притврђивало српско-немачко пријатељство, немачки цар састаје са српским крвником Фердинандом.

Конференција у Петрограду.

У Петроград су, како јављају убрзојави, стигли представници Француске, Енглеске и Италије да одрже трећу савезничку ратну конференцију. Енглеску заступају Лорд Милнер и Ревелсток, Француску министар Думерг и генерал Кастелно, Италију сенатор Шпалоја и генерал Ладерки. Овој се конференцији приписује врло ве-

ВЕРСКА ТОЛЕРАНЦИЈА У СРБИЈИ.

(Наставак с прве стране.)

Па и данас у европском рату верска нетолеранција показује се на све стране. У окупираним областима у Србији Аустрија и Бугарска одводе целокупно српско свештенство у ропство. Много свештеника је убијено, маса црква оскрнављена. „Храмови су пусти“ могао би сада рећи велики Тертулијан за Србију, као што је у III веку говорио за напуштене незнабожачке храмове, славећи прогрес хришћанства. Многе цркве у Србији претворене су у штале за хусарске коње. Још у првој инвазији српске цркве у Шопињу (округ београдски), Врањској (округ подрински) и т. д. биле су употребљене као коњушнице од аустријских католичких и протестантских војника.

Оно што ради католичка Аустрија и православна Бугарска са српском црквом у Србији, то ради протестантска Пруска са католичком Белгијом. По признању самога Ватикана и кардинала Мерсијеа, примаса Белгије, цела католичка црква у Белгији прегрпела је гоњења каква њихова историја не памти и која се, по речима кардинала Мерсијеа, могу употребити само са гоњењима хришћана у прва три века хришћанскога живота. Само су обесни римско-византијски императори радили оно, што је учинила пруска војска у Белгији у наступу политичког и верског лудила.

Немачки протестанти и католици са мађарским калвинистима обесветили су већину руских црква у окупираним областима Русије. Славна Почајевска Лавра, која је у сковањој офанзиви поново ослобођена од аустро-немачког ропства нађена је по званичном реферату Светога Синода у Петрограду сва опљачкана и оскрнављена. Све су иконе бесни војници исекли и уништили. Маса црквених утвари од велике вредности украдено је, мање ствари црквене нађене су по рововима. Олтар, где се приноси бескрвна жртва Богу, служио је бесној немачкој војсци као место где се остављало пиће.

Краљевина Србија може слободно и у својој прошлости и у савременим догађајима да погледа целом свету у очи.

У Србији не само да није никад била ни једна вероисповест гоњена, него није никад било ни једне верске секте у Србији, која није била законом заштићена. Дубоког корена, и у законодавству као и у народној души, ухватила је изрека: „Брат је мио, које вере био.“

У Србији је државна вера православна. Све остале вере имају потпуну слободу исповедања. Католика је у Србији до пре 1912 год. било свега 8.000. Они су имали своје цркве у Београду и Нишу. Поједини католици били су на највишим положајима у Србији (Ђаја и Франасовић били су министри.) Заузењем нових области 1912 и 1913 год. Србија је добила нови број католика. Да би им осигурала потпуну слободу вероисповести Српска Влада закључила је Конкордат са Св. Столицом у Риму. Папа Бенедикт XV изјавио је лично своје задовољство г. Пашинић, приликом његовог састанка са њиме у Риму, поводом срећног закључења Конкордата.

Турци су уживали и уживају највеће верске слободе у Србији. Ниједна џамија није срушена ни оскрнављена у српско-турском рату. Наш је војник улазио гологлав у џамију и тамо се богу молио као у својој цркви. Под српским заставама борили су се многи Срби и Хрвати и Муслимани за ослобођење Босне и Хрватске. Многи болесни студенти Муслимани нашли су после рата уточишта у српским православним манастирима. (Примера ради наводим Мустафу Голубића и Ђулагу Богвића, студенте права.)

Протестанти су имали у Београду своју цркву где су све до европскога рата слободно вршили своја богослужења и то на немачком језику.

Јевреји уживају потпуну слободу исповедања, какву немају ни у јеврејској Аустрији.

У опште, од стварања самосталне Српске Цркве Св. Саве па све до најновијега доба не само да нема ни једнога примера верског гоњења у Србији, него на против има читав низ примера крајње верске толеранције.

У будућој увећаној држави нашој биће две главне хришћанске вероисповести: Православна и Католичка. Обавде ће уживати савршену слободу рада. То је већ регулисано и једним слободоумним демократским Уставом. То је уређено и Конкордатом закљученим између Рима и Београда, којим су задовољни и најконзервативнији елементи Ватикана. А то је још много раније, пре Устава и Конкордата, регулисао слободоумни и велики српски народ у величанственој изреци својој: „Брат је мио, које вере био.“

Уместо Валдесера треба да стоји Малтезера.

ИЗВЕШТАЈ		Расход у 1916 години:	
Друштва Удружени Срби у Њујорку.		Предато Српској Народној Одбрани за разне сврхе	
Приход у 1916 години:		1505.00	
Остатак од прошле г. \$ 5.06		Трошкови око забава	
Уплаћена чланарина 453.45		Друштвени трошкови за писање прибор и пошт. 26.52	
Приход са забава и се-ла		1625.28	
Разни приходи		38.85	
Укупан приход		\$2122.64	
Остаје у благајни на дан 31 дец. 1916 г.		\$187.60	
		Друштв. Управа.	

СРБИ-ЦРНОГОРЦИ БУДУЋЕМ КРАЉУ СВИЈУ СРБА

Приликом ослобођења Битоља, Срби из Црне Горе, који се налазе у Паризу, чиновници и студенти, упутили су Врховном Команданту Српске Војске, Његовом Краљевском Височанству Престолонаследнику Александру, брзојавну честитку ове садржине:

Врховном Команданту Српске Војске

Његовом Краљевском Височанству Престолонаследнику Александру.

Ми црногорски чиновници и студенти у Паризу најодушевљеније честитамо ослобођење Битоља Вашем Краљевском Височанству, Команданту храбре српске војске и будућем Краљу свију Срба.

Ми смо срећни што се међу заставама великих народа, који се боре за слободу и цивилизацију, високо уздиже Српска тробожка, коју су Српки Хероји и у најстрашнијим и кушењима високо одржали.

Уверени смо у крајњи тријумф Правде, којом ће српско племе доћи до коначног уједињења.

Чиновници:

Данило Гатало
Милош Ивановић
Миљан Радовић
Љубимир Крунић
Ђуро Вукмировић
Тојко Грбовић
Василије Бурић
К. Анђу
Јеврем Шаулић
Владо Ђуновић
Петар Вукчевић

Студенти:

Ђуро Вукотић
Бошко Бојовић
Митар Лазовић
Богдан Ивановић
Радомир Б. Јалевић
Богдан Ивановић
Стеван Филовић
Годуб Марјановић
Милован Вукчевић

Ристо Поповић
Радослав Шурбатовић
Богдан Вујшевић
Нико Зећ
Радивоје Шалић
М. Лисичић.

*

Његово Краљевско Височанство Престолонаследник Александар, Врховни Командант наше, српске војске, примио је приликом ослобођења Битоља многе лепе честитке, од савезничких владара и од представника нашега народа, али ова је, свакако, с обзиром на наше, унутрашње српске и југословенске ствари, једна од најлепших и најважнијих.

Срби из Црне Горе, који се налазе у Паризу, на служби код владе Његовог Величанства Краља Николе, другог српског краља, или под протекцијом њеном, обраћају се Његовом Краљевском Височанству, Александру Карађорђевићу, праунуку Оца Србије и Врховном Команданту српске војске, која се данас бори за ослобођење Српства и Југословенства, као будућем Краљу свију Срба.

Срби из Црне Горе, који су се вековима борили за ослобођење и уједињење Српства, називају то ослобођење, и то уједињење сматрају као свршену чињеницу.

Србија и Црна Гора су данас једно у ропству; Србија и Црна Гора морају сутра бити једно у слободи! За нас, Србе из Црне Горе већ не постоје две српске краљевине, него једна, заједничка Српска Држава!

А за ту српску државу бори се данас са својим српским соколовима Александар Карађорђевић.

Он се бори за ослобођење и Црне Горе као и Србије, за ослобођење читавога Српства, читавога Југословенства!

Живео будући Краљ свију Срба!

С. Богдановић.

КРАТНЕ ВЕСТИ.

Адреса Српског Посланства. Адреса Српског Посланства у Вашингтону гласи:

SERBIAN LEGATION
Washington, D. C.
The Portland.

Одликована Српкиња. Ивица М. Милосављевићева, ученица осмог разреда, одликована је у својој школи златном медаљом „фор хаист онр“, а уједно је добила и награду за кување. Ивица је књижевног председа Друштва Удружени Срби.

Ми се искрено радујемо одликовању ове младе Српкиње, и срдечно честитамо и њој и њеним родитељима.

Бунвари. Друштво Удружени Срби добило је 25 српских буква и раздавање их бесплатно свима родитељима који желе да им деца уче читати и писати. Најтим учењем Друштво Удружени Срби водиће преко својих изасланика нарочити надзор.

Панња књижевника. Српска Народна Одбрана у Америци потребује повећи број српских књига да их покљони војницима на фронту. Стога позивамо све српске и хрватске књижевнике у Америци да у што краћем року пошаљу спискове и цену

Прошла недеља на разбоју

Борбе у ваздуху.

Лондон, 22 јан., 1917.

Током ове недеље опајала се изванредна живост на западном фронту и њу овдашњи ратни посматрачи узимају као знак припрема за велику савезничку офанзиву на пролеће. О овим операцијама било је мало речи у новинама због дугих разговора о миру који се распредају и с једне и с друге стране Атлантика. Ну та околност ни издалека не умањује значај ових операција.

Време и на западном и на источном фронту необично је застудило и ограничено је донекле борбе, али ведрани дали су могућности за неочекивано велики број сукоба у ваздуху. Поручник Гијнемер оборнио је у среду два немачка ероплана близу Шолса, један је разорио у четвртак, а други у петак. На тај начин оборнио је он до сада 30 немачких ероплана. Поручник Херто у среду је оборнио код Парвилерса седамнаести ероплан немачки.

Током ове недеље оборено је 22 немачка ероплана. Берлин јавља да је пало 8 савезничких ероплана, али Енглези признају да су изгубили свега три. У понедељак је 16 енглеских ероплана бомбардовало немачке линије у Бурбаху, у долини Сар, наносећи им знатне штете. У угорак вече један француски ероплан бомбардовао је жељезничку станицу Ден на Мезу, северно од Вердена.

Извињање у ваздуху.

Ове борбе у ваздуху не предузимају се ради тога да се покаже вредност појединих зракопловаца, нити зато да се уништи неколико хиљада долара вредности у грађевинама. То су покушаји да се извиди снага непријатеља и они долазе на место ранијих извињања помоћу коњице. Данас, крај шале чева, крај бодљикаве жице и силних јама од граната, коњ је неупотребљив за те ствари. Десетине хиљада коња што се шаљу у Француску одређено је за употребу у позадини, за развожење чебане тамо где аутомобили не стижу и за болничку службу.

Скоро све извињање данас врше ероплани; ноћни испад пешадијских стража врше се у главном да се спрече изненадни препад по мраку. А Французи и Енглези имају по три еропланска одељења на један немачки. У ваљаности једних и других ероплана не може бити упоређења. Борбе у ваздуху зависе највише од личног јунаштва и спретности, те више одговарају демократском духу енглеског и француског војника него немачког војника, који је свакако да ради само под утицајем и вођством других. Обичан Немац, остављен да ради сам, изгуби се врло брзо. Због тога њихови зракопловци ретко се одликују каквим подвигом, и никад не усуђују да пређу на непријатељску страну. Отуда и долази да су Цепелини смелији од малих ероплана. На Цепелинима налази се већи број људи, а ту је и официр који наређује, те се сав посао изводи по наредби озго.

Очекује се силна офанзива.

Све указује на то да се обе стране спремају за силне офанзиве, које ће почети можда још пре пролећа. Нарочито су на западу припреме за енергичне борбе одмакле напред, да ратни посматрачи верују да ће Немци бити истерани из савезничких земаља још до средине лета. С друге стране, због неуспеха са својим предлозима за мир, немачки цар припрема за запад силан ударац. Неки посматрачи гледају почетак те навале у овим новим борбама код Вердена.

У вези са тим гласовима амстердамски дописник листа Де или Кроникл јавља, да Немци крећу силну војску са руског фронта на запад. Исти дописник јавља да се на западном фронту очекују идунг месеца борбе жучније не што су биле све до сада. Војни стручњаци држе да би одлучна победа на западном фронту била од много већих последица но на источном фронту, где се убојна линија изгубила у безграничне руске равнице, не дајући ни једној ни другој страни да дође до икакве одлуке.

Ако нова навала на Верден представља почетак те немачке офанзиве, Немци се не могу похвалити оним што су до сад постигли. Борба се ту води још. Почела је у прошлу недељу једним пешадијским нападом на шуму Кориерс и на брдо Пепер, на источној обали Меца. Ну тај напад био је сломљен француском ватром из топова и машинских пушака. Можда је тај напад извршен само ради тога да се прикрију припреме за напад на западу од реке Меца. Тај напад дошао је у четвртак.

Француски званични извештај о овим борбама доста је опширан и отворено признаје да су Немци у почетку имали успеха. Након силног бомбардовања Немци су ударили на четир места на фронту између шуме Авокур и једне Чакве источно од брда Мртвас Чоквек. Французи су одбили Немце и сатерали их у њихове шанчеве, изузев неких делова француских шанчева на брду 304. У петак се јављало из Париза да су Французи повратили већи део изгубљеног земаљшита.

Из француских извештаја од суботе види се да се Немци још држе у неким шанчевима, јер се јавља да Французи сиљну силну топовску ватру на те шанчеве. Немачки губитци како се јавља, били су врло велики, нарочито у шуми Авокур. Линија, на којој се простирао напад дуга је око четир и по миља. За пет миља даље на северо-западу налази се Монфокон, где је главни стан немачког наследника.

Борба се шири сада дуж целог западног фронта. У суботу вођене су борбе на Лезепаржу, на висовима дуж Меца, на висовима Канбер, југоисточно од Вердена, и близу Ст. Миела. Он да је било борбе код Линевија и Вогезија, на Харгмансвалеркопфу, у Лорену и Алсасу све до швајцарске границе. У исто време било је живихних артиљеријских сукоба на белгијском фронту, од мора до Ет Са-та. Енглези, на Соми, успешно су нападали на немачке шан-

чеве близу Ипреса и Јуса. Из свега се види да је на помолу велика борба.

ДРУШТВЕНЕ ВЕСТИ

ДО ЗНАЊА.

Овим се ставља до знања свима члановима Срп. Д. Д. "Српско Коло" бр. 220. С. С. С. С. да је друштвена адреса промијењена и да у будуће, све што се тиче друштва шаљу, на доле означену адресу.

Уједно се позивају сви они, који дугују друштву једну или више уплата, да свој дуг измире у најкраћем времену. У противном поступаће се са њима како то правила прописују.

Српско Д. Д. "Српско Коло" бр. 220. С. С. С. С.

8901 Green Bay Ave.

So. Chicago, Ill.

Н. Ј. Вурдела, председник.

ОПОМЕНА.

Срп. Д. Д. "Св. Јован Крститељ" брј 103. С. С. С. Сложа Кеване, Ил., опомиње своје чланове, који се налазе изван седница Кеване, да се јављају своме друштву сваког другог мјесеца и да своју тачну адресу вазда означе. Члан који се не буде јављао друштву губиће права на болну потпроу у случају болести.

У исто време опомиње чланове који дугују друштву једну или више расписа да уплате своју дуговину најдаље од 18. фебруара о. г., који се не одазове овој опомен са њим ће се поступати строго по друштвеним правилима.

Адреса Р. О. Вох 236.

Љубомир М. Србљанин,
председник.

ОПОМЕНА.

Српско Д. Друштво "Св. Ђурађ" бр. 272. С. С. С. С. у Детроит, Мич., опомиње своје чланове: Стоју Мартинковића, Драгана Тинтора, Јована Попарић и Јована Грубровића, да уплате своју дуговину друштву, коју дугују још од прошле године, најдаље од 18. фебруара о. г. Уједно поменутима стављамо до знања, ако још дотле не удолу својој дужности према друштву, поступаће се према њима најстрожије по правилима.

М. С. Крковић, председник.

Стојан Боровић, тајник.

Милош Тодоровић, рачуновођа.

ТРАЖЊА.

Ђорђе Т. Вуновић, који је скоро стигао из Европе тражи Максима Радића, родом из Мостара, Херцеговина. Исти се је пре годину дана налазио у Њу Јорку — а после се преселио у Миннесоту. Нека се јави на ову адресу: 906. Ист. 141 Ст. Њу Јорк.

ТРАЖЊА.

Срп. Доб. Др. "Вук Ст. Караџић" бр. 117. С. С. С. С. у Акропу, О., тражи свога члана Димитрија Момчиловића да се јави друштву најдаље до 11. фебр. о. г., нејави ли се до одређеног дана, поступаће се према њему по правилима.

Радивој Калинић, рачуновођа.

ТРАЖЊА.

Срп. Доб. Др. "Српски Маг" 133. С. С. С. С. у Ралсон, Коло., тражи свога члана Обрада Почуча, који се је налазио пре пет месеци у држави Јута, да се јави свому друштву најдаље до 18.

ПРОМЕНА АДРЕСЕ

Молим управу савезног органа Србобрана, да ми измењим адресу.

Моја СТАРА адреса била је:

Име и презиме.....

Број баксе, или број куће и улица.....

Град и држава.....

Моја НОВА адреса гласи:

Име и презиме.....

Број баксе, или број куће и улица.....

Град и држава.....

Друштво..... број.....

Ко год мења адресу, нека тачно испуни горњу листу и цео овај оглас изреже и пошаље на управу Србобрана на адресу:

СРБОБРАН

443 W. 22 Street

NEW YORK, N. Y.

фебр. Ако се исти не јави до одређеног дана поступаће се према њему по правилима.

Стеван Глумац, председник.
Ђуро Глумац, рачуновођа.

ТРАЖЊА.

Срп. Д. Д. "Напредак Солге" бр. 221 у Голдфилд, Нев., тражи свога члана Мата Доброславића, који се је назад годину дана налазио негде у Колореду, а који се није јављао своме друштву дуже времена, нити друштво за њега зна. Умољавамо читаоце Србобрана, који би знали за њега да нам изволе јавити или нека нам се он сам јави на адресу: Р. О. Вох 590, Голдфилд, Нев.

Управа.

ТУЖНА ВЕСТ.

Јављамо свој браћи тужну вест да је 12. овог месеца наш члан и брат Адам Рајаковић, након кратког боловања у болници преминуо те је дие 14. в. месеца по друштву сахрањен. Покојник је био добар члан и Србин, родом из Мlake, Славонија. Иза себе оставља у старом крају супругу са 2 деце.

Поред нашег друштва и многобројних пријатеља и познаника суделовало је његовом погребу и овдашње друштво "Св. Јован Крститељ" Н. Х. З., као и друштво "Браћа Југовић" Србобран из Фредом, Па., на чему смо им особито захвални. Ожалошћеној родбини покојникове нека је наше искрено саучешће, а теби брате Адаме нека је лака ова груда туђе земље и вечна ти памјат.

Ожалошћени

С. Д. Д. "Св. Илија" бр. 252.
С. С. С. С. у Конвеи, Па.

ДО ЗНАЊА.

Свима члановима Срп. Д. Д. "Св. Сава — Либа и Крбава", бр. 79 СССС. у Мидвел, Јута, да је ово друштво на својој годишњој седници решило следеће:

Поради великог броја болесних чланова сваки ће члан уплатити за месец фебруар и март посебну пристојбу од \$1 за сваки поменути месец.

Браћо чланови, познато вам је да се сваком болесном брату његова потпора мора исплатити, а ми немамо никаквих дру-

оно: један за све, а сви за једнога. Тога ради молимо вас да се чим тачније и брже одазове овоме друштвеном реше-

них средстава осим држимо се

ђу, тако да друштво може вршити своју дужност према сваком члану.

Данило Н. Кнежевић,
председник.
Ђ. С. Лемаић,
тајник.

ЗА "ПРОСВЈЕТУ"

На свадби г. Крста Мазлума и гђе Катарине Стајерске скупили су за "Просвјету" г. Илија и Јефто Говедарица \$62.00 а да ровали су следећи:

По \$2: Илија Говедарица, Крсто и Катарина Мазлум, Јованка Драговић, Филип Тепавчевић, Јевто Н. Ковачевић, Катарина Мазлум, Тодор Мазлум, Обрен Говедарица, Душан Ногоулић, Митар В. Миљинковић, Васил Миллидраг, Петар Тепавчевић, Браћа Шакоце, Тривко Мандић, Митар Миљинковић, Илија М. Милидраг, Благоје Шаровић, Митар Шаровић, Бошко Мазлиловић, Драго Радмиловић, Јован Тепавчевић, Јеремије Ђук, Васо Вукомановић, Ђорђевић Видаковић, Милан и Јованка Драговић, Филип Тепавчевић, Јевто Н. Ковачевић, Катарина Мазлум, Тодор Мазлум, Обрен Говедарица, Душан Ногоулић, Митар В. Миљинковић, Ристо Мазлум, Никола Додер, Илија Ненадић, Ахим Мазлиловић, Јован Сушић, Обрен Апшкрабић, Саво Вуковић, Јевто и Даринка Говедарица, Радомир и Радомила Ј. Говедарица, Јевто Јокановић, Ана Перић. Укупно \$43.00.

По 50 ц.: Василиј Шалаја, Митар Драговић, Никола Вујновић, Ђуро Филиповић, Стеван Мићковић, Никола Војновић, Михаило Говедарица, Ристо Стањевић, Миле Вуковић, Чедо Жеравица, Петар О. Тепавчевић, Томо Говедарица, Лука Васиљевић, Пајо Антоновић, Ђоко Ђук, Ана Дразић, Мато Мазлум, Лука Шаренац, Томо Продановић, Јевто Бајовић, Трипо Бошњак, Максим Миљинковић, Јаков Оваљевић, Василије Мазлум, Ристо Петровић. Укупно \$12.50.

По 25 ц.: Раде Говедарица, Мато Сљепочевић, Меми Сљепочевић, Јевто П. Говедарица, Томо Вуковић, Јово Бајат, Бошко Вуковић, Милан Савић, Стеван Бјелогрић, Коста Давос, Петар Бошњак, Јаков Мазлум, Глигор Банаш, Михаило Говедарица, Максим Милановић, Стјеп Балаш, Аница Бошњак, Никола Миљинковић, Симо Вуковић, Косто Радић, Јевто Миљић, Тодор Говедарица, Ђорђо Буквић, Никола Осипић, Мићо Кошутић, Павле Банаш. Укупно \$6.50.

Сав овај новац намењен је српској ратничкој сирочади.

Господи прилагодима и скупљачима, највећа хвала, а младецима жељимо сваку срећу и напредак у њиховом брачном животу.

За пододбор "Просвјету" у Чикагу, Ил.

Јевто Б. Говедарица, председник. Благоје И. Борковић, тајник.

САВЕЗ СЈЕДИЊЕНИХ СРБА СЛОГА

(SERB FEDERATION SLOGA)

Главни седиште: ЊУЈОРК, Њ. Ј.

443 West 22 Street New York, N. Y.

Главни Председник: М. И. ПУПИН

443 W. 22 Street, New York, N. Y.

Главни Подпредседник: ПАВЛЕ Х. ПАВЛОВИЋ

443 W. 22 Street, New York, N. Y.

Чланови Управног Одбора за 1916:

- ЈОСИФ РАЈНОВИЋ Box 544, Turtle Creek, Pa.
МИЛЕ КУКОЛЕЧА 460 Gates Ave., Lackawanna, N. Y.
БУРО И. ГРЕГОВИЋ Box 1811, Bisbee, Ariz.
ГЛИШО РАПАИЋ 1100 Broadway, Gary, Ind.
СТЕВО БАБИЋ 5 N. Duquesne ave., Duquesne, Pa.
НИЛАН М. БОГДАНОВИЋ RR. 1 Berkeley Club, Bingham Canyon, Utah
ИЛИЈА ВУЈАНОВИЋ 6201 E. 8 St., Kansas City, Mo.
ВИДОЈЕ ЂОГО Box 1739, Los Angeles, Cal.
ИЛИЈА РАДАКОВИЋ 1611 E. Koutt ave., Pueblo, Colo.
Заменици:
СТОЈАН ПАВЛОВИЋ 413 Huey St., McKeesport, Pa.
ДУШАН ПОВОИЋ 348 - 2nd Ave., New York City.
НИКОЛА ТРБОВИЋ P. O. Box 341, Miami, Ariz.
СИМО ВУЈАНОВИЋ 2106 - 137 St., Indiana Harbor, Ind.
БОРЉЕ ПУРЛИЈА 819 S. Wanderventer Ave., St. Louis, Mo.

КЊИГЕ САВЕЗА СЈЕДИЊЕНИХ СРБА СЛОГА ПРЕГЛЕДА ДРЖАВНА ВЛАСТ СВАКА ЧЕТИР МЕСЕЦА.

Савез Сједињених Срба Слога исплаћује:

Table with 2 columns: Description of services (e.g., Na име смртнице, За губитак оба ока) and Amount (\$800 или 4000 Дин.).

За операције: слезог прева \$100; камена у бетици \$100; у случају опухлости \$75; трахоме \$25; отварање отрубе \$100; женске операције \$50; операције шупева \$25; рака \$100; дебелог прева \$85; на операције на глави, оку, уху, носу, грлу и аглобонима од \$25 до \$75; за отровање крви од \$15 до \$35.

Осим тога сваки члан добија од 50 до 400 долара на име операције, болне потпоре и осакатинне, које нису горе нарочито назначене, а према тежини повреде и увиђавности управног одбора.

Са нашег фронта

Дочепали смо се положаја. Знојави, уморни једва корачамо. Али се пењемо, „гурамо“ напред, а Бугари бију брдо из тешких топова. На све стране лете и фијучу парчад од граната и камена. Газим преко бугарских лешева, који ужасно базде. Прошао сам поред једног редута, који је направљен био по свима правилима фортификације. Препун је био лешева бугарских војника и официра. Поред њих су лежале наше „гранате“ од рововских топова, ових страшних оруђа, која уносе толико панике и смрт међу Бугаре. Откинуте главе, руке, ноге, парчад човечијег меса. Видео сам једног немачког официра са откинутом главом. Сви су мртваци црни у лицу као црнци. Поред лешева леже ранице, пушке са натакнутом ножевима. Видео сам неколико наших и руских брзо метки. Ранчеви српски као и торбице са српским државним жиговима. Горе, у брду, у камењаку свуда лешеви — смрад неописан. Прозлазе заробљеници. Наши војници потпуно равнодушни према њима. Бугари грабе у позадину, заносени наше рањенике. Кад сам једног питао шта га је нагнало да се преда, прво је опсовао Фердинанда и Немце, а после рекао: — Узел’ ме у плјен срубките војник!

да ће изгинути, предали су се сем официра, који су појახали коње и спасли се дивљим бегством. Капетан Стајић одмах је наредио Бугарима да отворе шпанелску ватру противу Бугара који су бежали што су артиљерици одмах и извршили. Пораз Бугара је тога дана био потпун. И тек после, читајући званичан извештај о паду села Брода и његове околине, увидео сам како су скромни званични комунисти и какву бледу слику догађаја пружају они. Приликом нашег јуриша Французи су били поустајали из својих ровова и пратећи развој нашег напада плескали нам и докивали: „Браво, Срби!“ Ја ово нисам чуо, али су нам доцније причали. Исте ноћи 5 октобра, крећући смо се да поседнемо напуштене од стране Бугара положаје. Сишли смо у једно поље, где су се свуда видели мртви бугарски коњи и војници. И опет племенитост српског војника, који штеди непријатеља, који заробљенику не одузима живот! А међутим код села Брода нађено је под мостом 6 српских закланих војника. Ови су јадници сигурно били у патроли, ухавањени и поубијани од Бугара. Дођосмо на одређено место и одмах се почесмо уклапати. Ноћ је била хладна, ветровита. Шаторско крило, у које сам се увијао, није ме грејало и морао сам ходати, да се не бих смрзао. Насмеја ме ипак и разносио један војник, који ми причаше о својој проводни у једној кафани у Марсељу.

— Дошао ја у једну кафану,

— прича војник и удара пијучом у земљу. — Келнер ми вели „бонжур“ (добар дан!) а ја мислим да ми каже „пожур“ , па ти окупих сркати, сав се испекох липајући ону врвљу чорбу!

6. октобар је. Непријатељ нас је од 6 ч. изјутра до 6 ч. увече непрестано тукао артиљеријском ватром. Избацио је преко 700 граната, али ништа није могао учинити, губитака нисмо имали никаквих. Сам нас је Бог чувао... Преко дана сам се осепао рђаво, нарочито у ногама. Јавио сам се за лекарску помоћ и тек што сам се отвори борба, која није дуго трајала, али која нам је дала 25 немачких заробљеника. Била је облачна ноћ. Баталјон немачке пешадије имао је да поседне некакав положај, али залута. Наши стражари пустише овај баталјон да прође у нашу прву борбену линију и тада наши отворе паљбу. Немци су бежали запомажући и предајући се.

Био сам у пуковском штабу када су тамо била доведена два бугарска војника, који су се сами предали. Говорили су: — Наше две чете пошле су биле да се предаду. Побацили смо пушке и почели да се пребацујемо из рова ка Србима. Наша, бугарска пешадија опазивши нашу намеру отвори на нас ватру и све побије, само смо се нас двојица спасли. Бугарска је војска потпуно деморалисана. Могли бисте заробљавати читаве цркве. Сви теже да се предаду. Бугарски народ је страшно омрзнуо Немце, који су постали прави господари Бугарске. Ми се ломимо преко јаруга и кршева, а они се возе аутомобилима, живе по селима и варошима, а ми на положајима...

6 октобра у вече пошао сам у амбуланту. На путу сам видео 3 бугарска рањеника, који су лежали на земљи покривени шаторским крилом. Код једног сам видео пушку. Питао сам га шта ће му и што није бацно. — Дао ми ваш командант да се поштапам!... Овога дана неколико је граната пало на нашу амбуланту, која се морала повући нешто у назад, те сам тако и ја, болестан морао пешачити нека четири сата.

(Из „Ратног Дневника“)

А. Р. Младеновић.

Једна молба.

Данило Н. Олбина, бивши члан др. бр. 123 у Гарфилд, Јута, који се сад налази у српској добровољачкој армији у Русији под командом генерала Живковића, јавља се својој браћи и пријатељима у Америци да је жив и здрав и моли ону браћу, која му дугује по пар долара, да га се сете сада кад му је нужда и пошаљу који долар, на чему ће им он бити захалан. Писма и новац нека се шаље на ову адресу: Данило Н. Олбина, П чета, 2. бат., 6. пук С. Д. Д., Одеса, Русија.

Јован Бабић, који је скоро стигао из Европе, тражи браћу од стрица Јована и Николу Бабића, родом из села Мокро Поље, општина Книн, Далмација. Умољавају се поменути браћа, да се пријаве уредништву овога листа.

ИЗВЕШТАЈ Срп. Добр. Друштва Цар Лазар бр. 281 С. С. С. Слога' Ђанстон, Па.

Целокупан примитак од 8. маја до 31. децембра 1916. год. \$3,333.30 Целокупан издатак \$2,852.17 Чисто у благајни да дан 31. дец. 1916. г. \$ 481.13

Имовина друштва на дан 31. децембра 1916. г. У готовом новцу \$481.13 Дуг чланова за расписе 55.00 Дуг друштва бр. 288 С. С. С. 50.00 Српски барјак и прекорамнице 255.00 Амерички барјак, поклоњен од Гл. Предс. СССС. г. М. И. Пупина 60.00 Савезни знакови 27.50 Свилене парад. знакови 29.00 Клубски намештај 210.00 Целокупна имавина на 31. дец. 1916. г. \$1,167.63

Пајо Утјешеновић, председник. П. Р. Кекић, рачуновођа.

ТУЖНА ВЕСТ.

И опет нам немилу смрт оте два члана два млада живота, наиме, нашу браћу Митра Кнежевића и Милована Мутућа. Покојни Митар је боловао од неизлечиве болести, сусице, те некан дуга боловања испустио своју душу баш на наш бадњи дан, а сахрањен је на први дан Божића. Иза себе оставља сунпругу и троје мале деце.

Покојни Милован којењу је тек 27 година било, настрадао је при раду. Он је радио у оvd. великој творници жељеза, а своје посао обављао на месту где се растопина врвњег гвозда прелива, па услед што је казан у којем су радници прелили ту растопину пукао, а растопина се по радницима прелила, а тако и преко пок. брата Милована, па му је све одело изгорело и тело му је дохватило тако, да му је сва кожа на телу изгорела, а на трбуху до отрубе. После те несреће је покојник био пренет у болницу и након два дана испусти душу и то дана 12. о. м., а сахрањен је на нашу нову годину. Пок. Милован овде има једног брата и родбину, а у староме крају старе родитеље. — Обојица су сахрањени у овдашњем Српском Православном Гробљу Св. Ђурђа. Нека вам буде лака ова тужа земља, браћо, а вашој својти изразујемо наше искрено саучешће.

За Срп. Д. Д. „Адам Прибичевић и др.“ бр. 49 СССС. Јован Сивчев, тајник.

СА ПРОСЛАВЕ ГОДИШЊИЦЕ Срп. Доб. Др. „Далмација“ број 269 СССС. у Фарелу, Па., обдржавало је свечану годишњу објектацију свога опстанка и то на дан Св. Василија, управо на Нову Годину српску. Обављено је сечење колача, после банкет, а онда забава. Чист приход, који је изнео \$78.50 намењен је Српском Првеном Крсту, а кад се томе још додају добровољни прилози од браће Илије Гутића \$5 и Јове Кричковића \$2.00, изнаша укупно \$85.50. Ова је сума послата Српској Народној Одбрани у Њујорк. Осим тога прихода, наше сестре Српкиње купиле су посебне прилоге, које ће преко свога сестринства послати на одређено место. Свима прилагачима нека је братска хвала!

Никола Мирновић, рачуновођа.

ТРАЖЊА.

Срп. Д. Д. „Св. Петар и Павле“ број 138 СССС. у Со. Бенд, Инд., тражи свога бившег члана Јову Буића, који пошто је учинио једно неваљалство и злочин, побегло је без да се зна камо. Умољавамо чланове Савеза Слоге који би знао за тога несрећника, да нам јави; уједно се опомињу браћа да га се чувају и буду на опрезу. Он је за добро, које је наше друштво учинило њему и његовој болесној супрузи и желело чинити и на даље, вратио са неваљалством и разбојништвом.

Марко Половина, председник. Васиљ Сучевић, тајник.

ОБЈАВА.

Члановима и чланицама друштва Лица и Крбава, бр. 47, Со. Чикаго, Ил. На прошлој редовној сједници решено је да се повиси болесничка потпора недељно са \$5.00, на \$6.00. На ову ће потпору имати право само они чланови и чланице, који су се владали по параграфу 11, 17, 19, 20, 21, 22, 32 и 40-том Правила за друштво Савеза Сј. Срба Слога. Све болесничке пријаве имаду се слаати на брата Максима Чанка прес. одбора болести, 904 Burley Ave. Со. Чикаго, Ил. или на друштво 904 Green Bay Ave. Оволико вам равнања и знања ради. Братски и српски поздрав. С поштовањем Друштво Лица и Крбава, Од. 47 Арсе Боничновић, председник. И. Н. Почуча, рачуновођа.

СРПСКА НАРОДНА ОДБРАНА У АМЕРИЦИ БОЖИЋНИ ДАРАК ЗА СРПСКУ ВОЈСКУ.

Table listing donations for the Serbian National Defense in America Christmas gift for the Serbian Army. Includes names and amounts.

Table listing donations from individuals for the Serbian National Defense in America Christmas gift for the Serbian Army. Includes names, quantities, and amounts.

(Наставице се).